

Grammatica les 15

Coniunctivus praesens

1^e conjugatie: de stam -a wordt -e- + actieve of passieve uitgang.

Let op: de 1^e sg. act. eindigt in de coni. altijd op een -m

2^e -5^e conjugaties: de stam + -a- + uitgang.

1 ^e laudare	laudem	dat ik prijs	lauder	dat ik geprezen word
2 ^e monere	moneam		monear	
3 ^e regere	regam		regar	
4 ^e audire	audiam		audiar	
5 ^e capere	capiam		capiar	

Bijzondere coniunctieven.

Een beperkt aantal werkwoorden gebruikt als coniunctivusletter de -i-: esse, posse, velle, nolle, malle:

sim, possim

velim, nolim, malim

Van het verbum ire verandert natuurlijk de -i- in een -e- voor de coniunctivusletter -a-: **eam**.

Coniunctivus van het imperfectum.

De coniunctivus van het imperfectum: infinitivus praesens + uitgang.

1 ^e laudare	laudarem	dat ik prees	laudarer	dat ik geprezen werd
2 ^e monere	monerem		monerer	
3 ^e regere	regerem		regerer	
4 ^e audire	audirem		audirer	
5 ^e capere	caperem		caperer	

De coniunctivus in de bijzin.

In de bijzin wordt de coniunctivus vooral in vaste combinatie met een aantal voegwoorden gebruikt, die door die coniunctivus een bijzondere betekenis krijgen, waardoor de coniunctivus verder niet vertaald hoeft te worden. Vaak

worden die voegwoorden ook met de indicativus gebruikt. Die voegwoorden hebben met de indicativus een andere betekenis dan met coniunctivus.

voegwoord	indicativus	coniunctivus
ut	hoe zoals zodra als/toen	(op)dat/ om te (finaal: doel) (zo)dat (consecutief: gevolg)
ne	-----	(op)dat niet, om niet te dat (na werkwoorden van angst en verhindering)
cum	wanneer toen	toen (met oorzaak) omdat hoewel
dum	terwijl zolang als totdat	totdat (met doel) mits, als maar
donec	zolang als, totdat	totdat
quod quia	omdat (objectieve reden)	omdat, naar hij zegt/denkt, in de mening dat omdat ik/jij/hij zou (subjectieve reden)
priusquam	voordat	voordat (met doel)
qui (relativum weliswaar geen voegwoord maar wel vaak met bijzondere betekenis)	die, dat wie, wat welke	Finaal: doel (op)dat ik/jij/hij etc., om te die moet(en) Consecutief gevolg aangevend (zo)dat ik/jij/hij definiërend: die causaal: omdat hij

De nominativus cum infinitivo (nci).

ACI: Dicunt Brennum Capitolium oppugnare. Men zegt dat Brennus het Capitool aanvalt.

NCI: Brennus dicitur Capitolium oppugnare.

De nci maak je door van de accusativus van de aci een nominativus te maken en de pv passief te maken. Dus dicunt Brennum ... wordt: Brennus dicitur Capitolium oppugnare. Je vertaalt het met 'Er wordt gezegd/men zegt, dat Brennus het Capitool bestormt'

NB: videri + nci = schijnen

Brennus Romanos oppugnavisse videtur. Brennus schijnt de Romeinen aangevallen te hebben/het schijnt dat Brennus

Stamtijden les 15

1. agere 3	egi	actus	doen
2. transigere 3	transegi	transactus	afhandelen
3. arripere 5	arripui	arreptus	snel grijpen
4. conferre 3	contuli	conlatus/collatus	bijeenbrengen
5. afferre 3	attuli	allatus	brengen naar
6. movere 2	movi	motus	bewegen
7. deicere 5	deieci	deiectus	naar beneden gooien
8. evadere 3	evasi	evasum	omhoogklimmen
9. exciere 2	excii	excitus	opwekken
10. omittere 3	omisi	omissus	lostaten
11. urere 3	ussi	ustus	verbranden
12. praemittere 3	praemisi	praemissus	vooruitsturen